

Friskare Skogsvatten

- En guide för dig som äger och brukar skog

Friskare Skogsvatten

- En guide för dig som äger och brukar skog

Med denna guide vill vi visa hur du kan ta viktiga steg mot ett långsiktigt och mer hållbart skogsbruk. Här får du handfasta tips på hur du kan bedriva ett lönsamt skogsbruk och samtidigt ta hänsyn till vattenmiljöerna på din mark. Guiden är därmed ett led i arbetet för att klara de miljömål som Sveriges riksdag har satt upp, bland annat "Levande skogar" och "Levande sjöar och vattendrag".

Många små bra förändringar ger en positiv effekt och ett friskare skogsvatten!

/Projekt Friskare skogsvatten, Länsstyrelsen Västerbotten

Länsstyrelsen
Västerbotten

Tillsammans gör vi det hållbara möjligt.

Utgivare: Länsstyrelsen i Västerbotten; Layout: Anna Dietrich och Robert Klingbert; Foto: Länsstyrelsen i Västerbotten och Calle Bredberg; Illustrationer: Lotta Ström; Tryck: Taberg Media Group; Upplaga: 1000 ex.; ISSN: 0348-0291

Frihet under ansvar

Vattnet i våra bäckar och sjöar är en gemensam resurs. Du som markägare är ytterst ansvarig för vattnet som kommer från din mark – din påverkan, bra som dålig, ger fotavtryck på grannens vatten!

Med ökad förståelse och kunskap kan du bättre ställa krav vid beställning av olika skogsbruks-tjänster. Var aktiv och bestämd, kvinna som man! Ställ frågor och begär uppföljning och återkoppling efter utförd åtgärd på din mark.

Den lilla bäcken i det stora perspektivet

Den lilla bäcken är ibland svår att upptäcka. Visste du att småbäckar (mindre än 2 m i bredd) utgör nästan 80 % av allt strömmande vatten i Sverige (ca 56 000 mil). Småbäckarna är inte bara många utan också mycket känsliga för olika typer av negativ påverkan, bl.a. från skogsbruket. En bra vattenvård i bäcken börjar redan på land via en god skoglig hänsyn.

Tänk efter före

Skogen och bäcken är beroende av varandra. Därför ska vattenhänsyn ingå i dagens moderna skogsbruksplan. Genom god planering går det att spara stora resurser på lång sikt.

Tillsammans är vi starka

Många små insatser för en bättre vattenmiljö i små bäckar ger tillsammans en stor positiv effekt, men vi är aldrig starkare än svagaste länken. Ett litet oansenligt misstag i den lilla bäcken ger en stor negativ påverkan på miljön längre nedströms.

Ha tålamod!

Bruka skogen långsiktigt! Tänk på att effekten av klimatförändringar snabbt kan ändra förutsättningarna inom framtidens skogsbruk på din mark.

Mer skoglig hänsyn ökar värdet på din mark

En väl tilltagen kantzon längs bäcken med olika trädslag skyddar inte bara bäckens vatten, det skapar bättre förutsättningar till sommarens bärplockning, till älgjakten om hösten och fiskelyckan efter öring.

Genom att undvika körskador i fuktiga partier intill bäcken undviker vi att kvicksilver och näringsämnen förorenar vår bäck. Dessutom växer skogen bättre och klarar höstens stormar.

Varför är jämställdhet i skogsbruket viktigt?

I mångas ögon är en skogsägare "en äldre man i gröna kläder" – men stämmer den bilden verkligen överens med verkligheten? Visste du att 40 % av markägarna i Västerbotten är kvinnor, men att andelen kvinnor som är anställda inom skogssektorn är endast 20 %? Bland skogsmaskinförare är endast var tionde kvinna.

En ökad jämställdhet inom skogsbruket ökar lönsamheten, breddar rekryteringsbasen, ökar kompetensen och ger ett bättre arbetsklimate. Allt detta stärker konkurrenskraften inom skogssektorn.

Om både kvinnor och män känner att de har en framtid i glesbygden där skogen och skogssektorn ger inkomstmöjligheter och attraktiva

arbeten får vi bättre skogar och en blomstrande glesbygd!

Generationsväxling

Vilka vatten ska våra barnbarn ärva? Genom ett jämställt skogsbruk med förbättrad skoglig hänsyn vid våra vatten får våra barn och barnbarn också möjligheten att uppleva våra barndoms vatten.

Lär dig mer om hänsyn i skogsbruket.

Blå målklassning - www.wwf.com
Körskador i skogsbruket - www.skogforsk.se
Skogens vatten - www.sv.se
Skogsstyrelsen - www.skogsstyrelsen.se

Projektet Friskare skogsvatten

...är ett informationsprojekt som riktar sig mot privata markägare och anställda inom skogssektorn med syftet att öka förståelsen och kunskapen om skoglig hänsyn vid våra sjöar och vattendrag. Läs mer på: www.friskareskogsvatten.se

Länsstyrelsen Västerbotten

Storgatan 71 B, 901 86 Umeå

www.lansstyrelsen.se/vasterbotten
vasterbotten@lansstyrelsen.se
010-225 40 00

ISSN 0348-0291

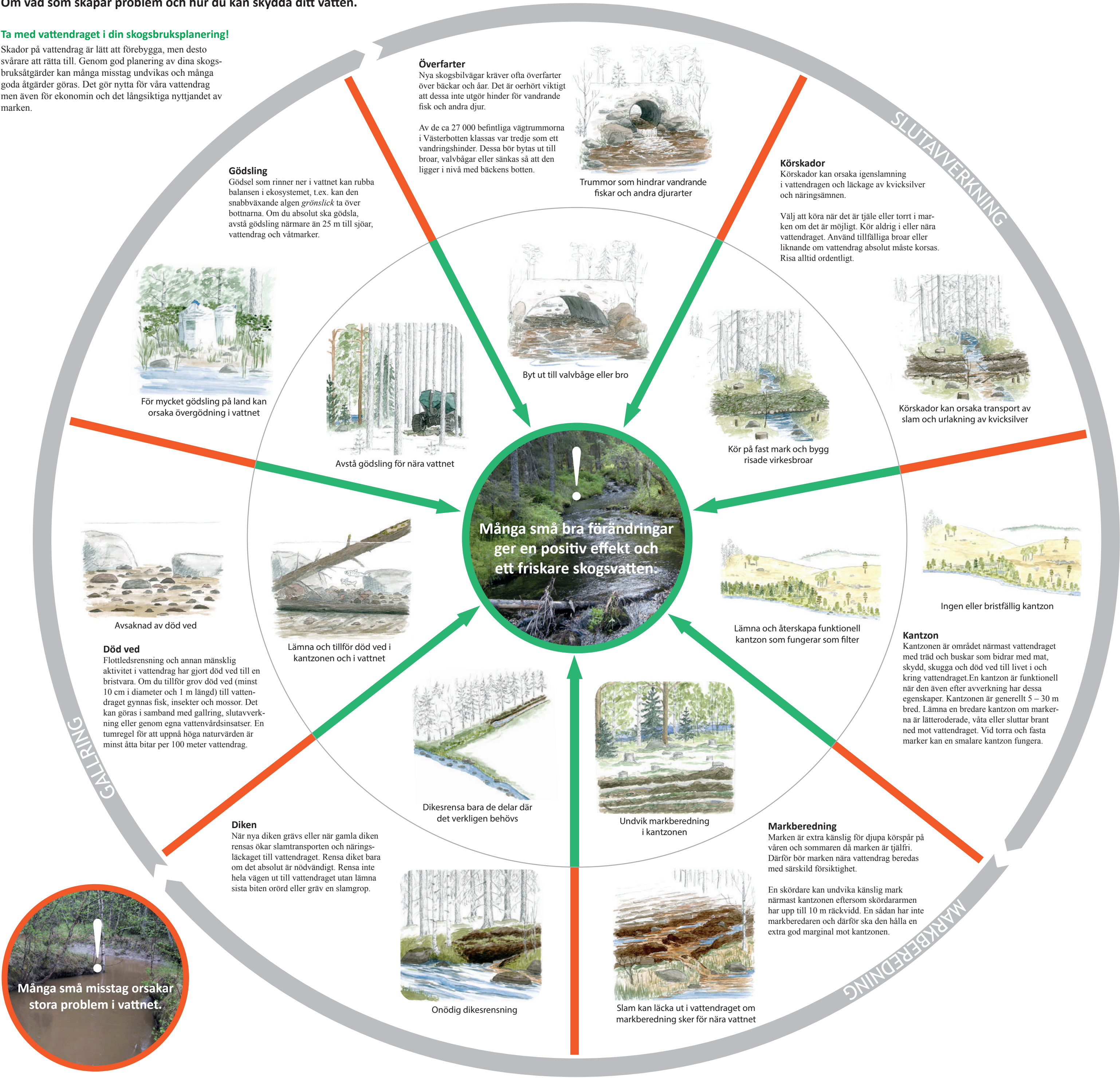
2014-12-10 12:51:21

Vad kan jag som skogsägare tänka på?

Om vad som skapar problem och hur du kan skydda ditt vatten.

Ta med vattendraget i din skogsbruksplanering!

Skador på vattendrag är lätt att förebygga, men desto svårare att rätta till. Genom god planering av dina skogsbruksåtgärder kan många misstag undvikas och många goda åtgärder göras. Det gör nytta för våra vattendrag men även för ekonomin och det långsiktiga nyttjandet av marken.

Löv blir till fisk

Löv som faller ned i små vattendrag är otroligt viktigt för livet i vattnet. Ett blad som hamnar i vattnet äts stegvis upp av olika insekter och andra småkryp. Löven i vattendraget skapar ett myller av liv som sedan blir mat åt fisk och andra rovdjur. De små bäckarna är motorn i vattendragens maskineri.

Flodpärlmusslan

Flodpärlmusslan är en hotad och numera fridlyst art i våra vattendrag. Den har väldigt höga krav på sin vattenmiljö och för att föröka sig måste den som liten parasitera på öringens eller laxens gälar. Efter cirka ett år som parasit släpper den lilla musslan greppet om fisken och gräver sig ner i gruset på vattendragets botten. Där stannar den länge, i vissa fall över 250 år.

Sand i maskineriet

Ibland blir det fel när skogen avverkas. Små till synes obetydliga skador kan få förödande konsekvenser för livet i bäcken. Om skogsmaskinen kör i bäcken, för nära bäcken eller i fuktiga områden kan djupa körskador uppstå och medföra att slam tillsammans med föroreningar rinner ner i vattnet. Då försämras ljusförhållandet, fångstnäten från nätbyggande sländelarver sätts igen och gäländande småkryp kvävs. När sedan

slammet sedimenteras på botten förstörs laxens och öringens lekområden och lämpliga uppväxtområden för flodpärlmusslan försvinner. Felaktig dikesrensning och markberedning kan få liknande konsekvenser för livet i bäcken. Genom god planering, användandet av överfarter och slamfällor kan misstagen undvikas och förhindra sand i bäckens maskineri.

Vad kan vi göra åt skogsbrukets historiska påverkan?

Om de storskaliga förändringarna som skadar livet i våra vattendrag.

Under slutet av 1800- och början av 1900-talet flottledsrensades våra vattendrag på sten och block och dammar byggdes för att underlätta flottningen av timmer. Vattendragets slingrande färd genom landskapet ersattes på många platser av raka naturliga kanaler.

Idag pågår ett intensivt arbete i Västerbotten för att återställa de mer än 800 mil flottleder och 700 vandringshinder dammar som finns i länet. På så sätt skapas en mer naturlig miljö som gynnar livet i och kring vattendraget.

Under samma period gjordes omfattande dikningar, bland annat avvattnades våtmarker för att vinna ny skogsmark. Det störde myrens reglerande funktion - att fungera som en tvättvamp och t.ex. kunna minska extremflöden. Många myrar dikades i onödan och gav en väldigt begränsad ökning i skogsproduktion.

Kom ihåg att det kan behövas tillstånd (t.ex. från länsstyrelsen) och samråd för vissa åtgärder.
För mer information om hänsyn till vattendrag, se gärna vår informationsfilm *Friskare skogsvatten*.
För mer om restaurering av flottledsrensade vattendrag, se vår restaureringshandbok (utkommer våren 2015). Allt på: www.friskareskogsvatten.se. Ta gärna kontakt med länsstyrelsens restaureringsgrupp!